

Козацька символіка

- Військо Запорізьке мало добре упорядкований державний апарат, тому важливим складником їхньої ідеології стала символіка. Кожна з козацьких клейнод унікальна, адже мала своє призначення, символізувала певну гілку влади на Запорозькій Січі.

- Герб Війська Запорізького – постать козака, озброєного мушкетом і шаблею — виник приблизно в другій половині XVI ст. Узаконив його Стефан Баторій у 1578 р. Цей герб вперше зображено на печатці Війська Запорозького в 1595 р. за гетьманування Григорія Лободи. Упродовж існування козацтва цей символ залишався незмінним. Він зображався на головних печатках Війська Запорозького та Гетьманщини, на прапорах, портретах, іконах, у рукописах, друкованих виданнях.

- Корогва – прапор Війська Запорозького, найбільша святиня козацтва. Шили її з найдорожчих тканин та оздоблювали вишивкою і гаптуванням. Найчастіше золотом вишивали образ Покрови Пресвятої Богородиці – заступниці козацтва, або козака з шаблею та мушкетом, траплялися також образи святих. Історичний герб корогви — малинове тло з білим хрестом. В нижній частині герба шляхетські роди зображували свої ініціали (у Вишневецьких це були зірка і півмісяць). Після загибелі легендарного Байди козаки продовжували використовувати його прапор. З часом зірка і півмісяць відпали, лишився білий хрест на малиновому тлі. Козацькі прапори були також блакитного, жовтого, жовто – блакитного, малинового, червоного й чорного кольорів, на яких відбивались родові знаки тих гетьманів, які були при владі.

- Булава— найважливішою ознакою влади кошового отамана. Це була палиця з горіхового дерева довжиною 50 – 70 см. зі срібною чи визолоченою кулею на кінці. Вона завжди розкішно оздоблювалась коштовним камінням.

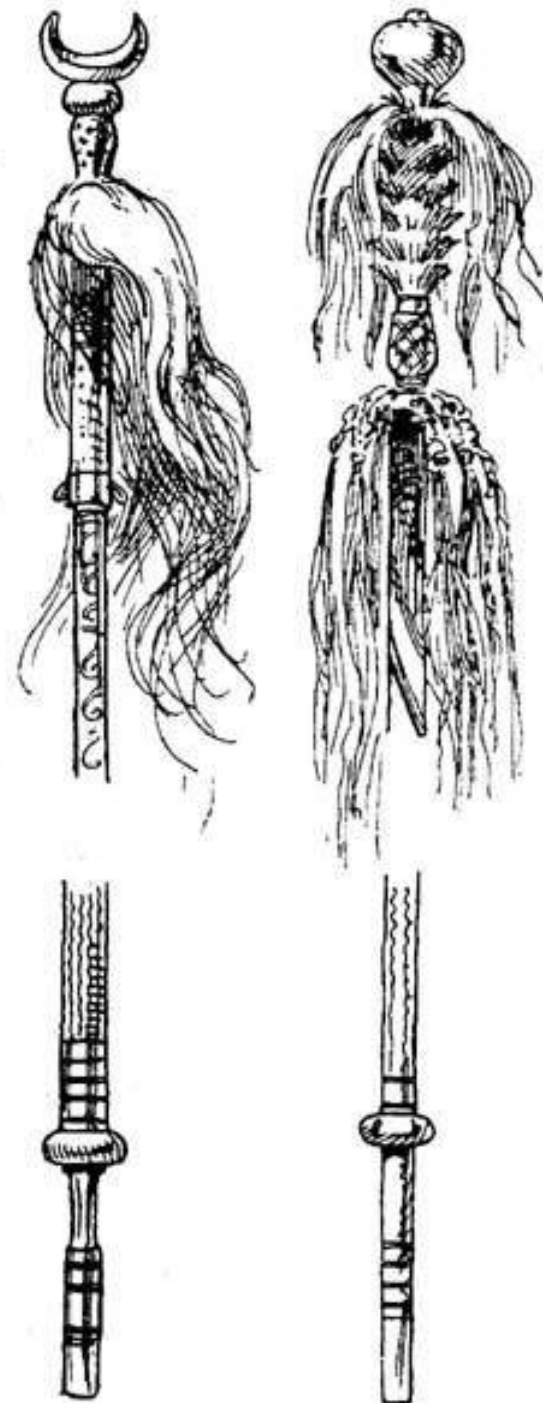

- Курінні ж отамани носили жезли-пірначі — різновид булави, металева головка з гострими виступами, насадженими на держало.

- Бунчук — це дровко завдовжки 2 – 2,5 метри із золотою кулею, на якій було підвішено кінське волосся й червоні мотузки як символ гетьманської влади. Звичай ношення бунчука спочатку був у турків, потім цю традицію перейняли поляки, а тоді вже й українські гетьмани.

- Печатка — символ влади судді. Нею скріплювались всі документи Війська Запорізького, видані Кошем універсали, привілеї, дипломатичне листування. На печатці був зображений герб — постать козака, озброєного мушкетом і шаблею.

- Каламар – символом влади військового писаря. У козацьких канцеляріях чорнильниці-каламари мали найрізноманітніші форми й були, як правило, мистецькими витворами народних умільців. Виготовлялися вони з металу (бронза, срібло), скла або кераміки.

- Литаври – відзнака довбиша. Без ударів довбиша в литаври не можна було скликати січову раду.

- **ОТЖЕ**, козацька символіка мала велике значення й була унікальною, тож недаремно точилася боротьба за клейноди Богдана Хмельницького: якщо без верби й калини нема України, то без атрибутів козацької символіки немає й самого козацтва.

